

В. А. Рибачук,
к. держ. упр., докторант, Академія муніципального управління

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Сформульовано та науково обґрунтовано методичні підходи до формування механізму підвищення якості житлово-комунальних послуг шляхом: формування кластеру житлово-комунальних послуг в регіоні, що демонструє причинно-наслідкові зв'язки зростання якості та кількості житлово-комунальних послуг; застосування програмно-цільового управління сферою ЖКП, яке створює можливості підвищення якості послуг, що надаються населенню, економічної доцільності витрат на надання ЖКП, поліпшення стану об'єктів нерухомості та інженерної інфраструктури.

Formulated and scientifically methodical approaches to the formation mechanism of improving the quality of housing services by: forming cluster housing services in the region, demonstrating causal relationships increase the quality and quantity of housing services, the use of program management sector housing that creates opportunities to improve the quality of services provided to the population, the economic feasibility of the costs of providing housing and improvement of real estate and engineering infrastructure.

Ключові слова: житлово-комунальні послуги, житлово-комунальне господарство, механізм, якість.

ВСТУП

Підвищення якості житлово-комунальних послуг сьогодні, безумовно, актуально, оскільки вектор розвитку національної економіки стає все більш орієнтованим на підвищення якості життя населення в умовах енергоресурсозбереження. Успішне вирішення зазначеної проблеми визначається державною політикою в галузі якості життя і розробленням концептуальних та методичних підходів, адекватних вимогам сучасних ринкових відносин.

На думку В.О. Солодкого та Л.О. Солодки, в умовах зростання цін на послуги, в роботі підприємств житлово-комунального господарства особлива увага має приділятися підвищенню якості та розширенню номенклатури послуг. Зростання кількості підприємств у сфері, а отже і певною мірою конкуренції в окремих її секторах є одним з чинників позитивних зрушень у даному напрямі. Однак, вважаємо, що лише у випадку підвищення уже сьогодні якості робіт та

послуг, підприємства галузі зможуть залишитися конкурентоздатними на ринку, який у адаптованій формі створюється у сфері. Зміщення акцентів у іншому напрямі, на думку авторів, не матиме результату, оскільки ринкові механізми передбачають пріоритетність запитів споживачів і тільки вони визначатимуть успіх або недостатню дієвість житлово-комунального господарства [14].

Крук В. зазначає, що якість житлово-комунальних послуг можна значно поліпшити, якщо створити відповідні механізми контролю та ухвалити регуляторний акт, який би визначав порядок такого контролю. Відповідне Положення запропоновано для розгляду. Важливе місце у ньому пропонують надати будинковим комітетам [9].

Проблемам формування механізму підвищення якості послуг житлово-комунального господарства присвячені праці як вітчизняних, так і зарубіжних вчених: М. Долішнього, Г.О. Крамаренко, Ю.Г. Леги, Т.М. Ка-

чали, М.Ф. Чечетова, А.Ф. Мельник, В.О. Солодкого, Л.М. Чернишова та інших науковців.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Проведені дослідження показали, що в існуючій системі управління ЖКГ відсутня струнка система контролю якості надання ЖКП.

Житлово-експлуатаційні контори (ЖЕК) одночасно виконують як функції управління, так і обслуговування житлового фонду, зовсім не зацікавлені в контролі кількості та якості послуг. Самоконтроль за виконанням обсягів та якістю робіт, за цільовим використанням коштів, який вони здійснюють, не дає належних результатів. Існуючі збірники нормативів спрямовані на контроль за самим процесом і не орієнтовані на досягнення конкретних результатів.

У сучасних умовах житлово-експлуатаційні контори залишаються безконтрольними в частині якості. У результаті — низький рівень обслуговування населення, низька якість утримання житлового фонду.

Процес розвитку ринкової економіки включає формування ринкових зв'язків, свідоме та цілеспрямоване регулювання відносин між державними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, виробниками та споживачами послуг ЖКГ.

В економіці країни держава все частіше виступає в ролі сили, яка організовує, координує та частково фінансує підприємницьку діяльність у сфері житлово-комунального господарства [3]. Наприклад, сферою соціально-економічних відносин, в якій істотно посилюється державний вплив, є сфера формування безпеки життя і здоров'я людей, безпеки об'єктів ЖКГ з ризиком виникнення надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

Об'єктивною основою державного регулювання безпеки послуг ЖКГ є необхідність захистити людину, її майно, природне середовище від негативних наслідків НТП і несумлінних виробників послуг, створити конкурентне середовище та умови для чесної боротьби в ньому, забезпечити раціональне використання ресурсів, технічну та інформаційну сумісність послуг, порівняність результатів досліджень і вимірювань, технічних та економіко-статистичних даних, взаємозамінність продукції [8].

Посилення державного регулювання безпечності та якості послуг ЖКГ сприяють сучасні соціально-економічні обставини: конкуренція виробників послуг, підвищення якості, а також створення саморегульованих організацій, що допомагають громадським організаціям у захисті прав виробників і споживачів.

Таким чином у роботі ставиться завдання сформулювати та науково обґрунтувати методичні підходи до формування механізму підвищення якості житлово-комунальних послуг.

РЕЗУЛЬТАТИ

Елементами системи контролю безпеки та якості житлово-комунальних послуг є заходи, засновані на:

— законодавстві про відповідальність виробника послуг, які формується на основі Закону України "Про захист прав споживачів" від 12.05.1991 р. № 1023-XII

(зі змінами та доповненнями). Цей закон носить попереджувальний характер і є базою для всього механізму регулювання. Основний принцип — невідворотність відповідальності виробника за недоброякісну продукцію або послугу [5];

— законодавстві, що регулює відносини, які виникають між органами виконавчої влади, юридичними особами та індивідуальними підприємцями в галузі безпеки продукції ЖКГ, які володіють високим ступенем ризику для споживачів житлово-комунальних послуг. Це законодавство формується на основі Закону України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 1 червня 2000 р. № 1775-III.

Основними принципами державної політики у сфері ліцензування є:

— забезпечення рівності прав, законних інтересів усіх суб'єктів господарювання;

— захист прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави тощо [6].

Правильна організація діяльності системи заходів щодо регулювання безпеки та якості послуг ЖКГ залежить від зрілості та розвитку культури ринкових відносин в країні. В основі цієї системи заходів лежить Закон України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" від 1 грудня 2005 р. № 3164-IV. Цей Закон визначає правові та організаційні засади розроблення і застосування національних стандартів, технічних регламентів та процедур оцінки відповідності, а також основоположні принципи державної політики у сфері стандартизації, технічного регулювання та оцінки відповідності [7].

Органи з акредитації та сертифікації повинні бути незалежні від виробників, виконавців та споживачів послуг ЖКГ. Системи та правила допуску (акредитації), правила і методи випробувань та вимірювань повинні бути єдиними. В Законі вказується на те, що виробники і постачальники повинні пропонувати та надавати лише послуги або застосовувати процеси чи вводити в обіг продукцію вітчизняного або іноземного походження, які є безпечними для життя та здоров'я людини, для тварин, рослин, забезпечують захист національної безпеки, охорону довкілля та природних ресурсів, запобігання недобросовісній конкуренції [7].

Крім того, у системі заходів важливе місце займає сертифікація. Сертифікація в ЖКГ — це інструмент для захисту національного ринку і громадян від продукції і послуг, здатних завдати шкоди здоров'ю, майну та навколишньому середовищу. Процес сертифікації складає невід'ємну частину ринкових відносин, є чинником підвищення конкурентоспроможності підприємств ЖКГ та розвивається за підтримки держави.

Проведені дослідження показали, що міжнародне співробітництво в галузі стандартизації та сертифікації проводиться з метою гармонізації національних стандартів, спільної розробки міжнародних стандартів, міжнародної домовленості про єдині принципи і процедури сертифікації. При цьому уряди багатьох країн надають активне сприяння розвитку кооперації компаній як в національних, так і в міжнародних масштабах, створюючи для цього матеріальні, інформаційні та юридичні передумови.

Розвиток української системи регулювання безпечності та якості продукції ЖКГ йде по законам світової практики, однак методи, схеми та організація сертифікації в Україні модифікуються з урахуванням особливостей сучасного стану вітчизняної економіки [11].

У даний час сертифікація продукції та послуг ЖКГ потребує вдосконалення і розвитку з наступних причин:

- український ринок став більш цивілізованим і допускає можливість переходу від жорсткого способу підтвердження відповідності третьою стороною до більш гнучких способів підтвердження відповідності;

- недостатня скоординованість дій з розвитку сертифікації в останні роки призвела до накопичення негативних наслідків, що потребують вирішення;

- інтеграція України в міжнародне співтовариство, в т. ч. вступ України до СОТ, розвиток зв'язків з ЄС вимагають гармонізації чинної в країні сертифікації міжнародним нормам і правилам підтвердження відповідності.

Проведені дослідження показали, що сертифікація сьогодні розвивається без взаємозв'язку з іншими способами державного контролю та нагляду.

Так, частинами першою та другою статті 10 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" передбачено, що для підтвердження відповідності дотримання вимог кодексів ustalеної практики, стандартів, нормативів, норм, порядків і правил фізичні та юридичні особи-виконавці певних видів житлово-комунальних послуг отримують сертифікат відповідності якості цих послуг згідно із законом [4].

Порядок видачі і позбавлення сертифіката, термін його дії, а також вичерпний перелік видів житлово-комунальних послуг, які підлягають сертифікації, встановлює Кабінет Міністрів України. Проте зазначений порядок не був прийнятий Кабінетом Міністрів України. Інші нормативно-правові акти, які б передбачали процедуру сертифікації житлово-комунальних послуг також відсутні.

З цього приводу необхідно зазначити, що Закон України "Про житлово-комунальні послуги" був прийнятий 24 червня 2004 року. Проте, вже 23 листопада 2005 року у Верховній Раді України IV скликання був зареєстрований законопроект (реєстраційний № 8487) "Про внесення зміни до статті 10 Закону України "Про житлово-комунальні послуги", поданий Кабінетом Міністрів України як суб'єктом законодавчої ініціативи та розроблений Міністерством будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства.

Зазначений законопроект передбачав виключення зі статті 10 Закону України "Про житлово-комунальні послуги" положень, які стосуються сертифікації, однак не був прийнятий Верховною Радою України.

У той же час, відповідно до підпункту 99.3 пункту 99 Національного плану дій на 2012 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010—2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", затвердженого Указом Президента України від 12.03.2012 № 187/2012 (далі — Національний план), передбачено видання актів щодо скасування обов'язкової сертифікації послуг [15]. Відповідальним за вказаний захід Національного плану визначено Мінекономрозвитку України.

Зазначимо, що правові та економічні основи систем стандартизації та сертифікації визначаються Декретом Кабінету Міністрів України "Про стандартизацію і сертифікацію" від 10.05.1993 № 46-93 [1].

При цьому слід зазначити, що згідно з підпунктом 99.2 пункту 99 Національного плану передбачено внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України про внесення змін до законів України "Про підтвердження відповідності", "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності", Декрету Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 № 46-93 "Про стандартизацію і сертифікацію" та інших законодавчих актів України, передбачивши, зокрема:

- відміну централізованої системи реєстрації сертифікатів відповідності;

- забезпечення переходу від обов'язкової сертифікації до системи оцінки відповідності;

- адаптацію положень законодавчих актів України про технічні регламенти та процедури оцінки відповідності до законодавства Європейського Союзу, зокрема щодо забезпечення запровадження вимог до технічних регламентів, які б відповідали вимогам до аналогічних актів законодавства Європейського Союзу [2].

Відповідальним за реалізацію вказаного заходу Національного плану визначено Мінекономрозвитку України.

Необхідно також зазначити, що відповідно до підпункту 10 пункту 4 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України Мінекономрозвитку України відповідно до покладених на нього завдань, зокрема:

- призначає органи із сертифікації;

- затверджує перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні.

Згідно із Переліком продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 04.05.2005 за № 466/10746 (з останніми змінами та доповненнями, внесеними наказами Мінекономрозвитку) житлово-комунальні послуги до цього Переліку також не включені [2].

Сертифікація в житлово-комунальній сфері носить цілий ряд специфічних особливостей, які ускладнюють провадження її в рамках системи державних стандартів. До таких особливостей можна віднести:

- різноманіття послуг, які тільки в своїй сукупності можуть скласти технологічний процес;

- різний рівень професійної підготовленості та матеріально-технічної оснащеності учасників технологічного процесу;

- залежність технологічного процесу від регіональних та місцевих умов та особливостей, а також запитів і вимог населення;

- залежність якості наданих послуг від професійних та ділових якостей спеціалістів та керівників підприємства.

Слід зазначити, що сертифікати відповідності на послуги, що надаються в житлово-комунальній сфері, тим більше, орган з сертифікації, який видає сертифі-

кат відповідності, не можуть виступати гарантом перемоги підприємства, власника сертифіката, у конкурентній боротьбі на ринку. Сертифікація підтверджує, що на підприємстві є технічні та кадрові можливості надання послуги відповідно до вимог стандартів. Є функціонуючі системи, що забезпечують ці вимоги, у тому числі параметри якості. Завжди необхідно пам'ятати, що якість наданих послуг визначається не сертифікатом відповідності, а ступенем задоволення вимог замовника (споживача).

Враховуючи структуру та особливості житлово-комунальної сфери, а також принципи сертифікації, відображені в Закон України "Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності" [7], необхідно розробити "Концепцію" та "Положення про систему добровільної сертифікації в житлово-комунальній сфері "Укржилкомунсертифікація".

"Концепція" повинна визначати систему сертифікації в житлово-комунальній сфері як сукупність правил виконання робіт із сертифікації її учасниками і правила функціонування Системи в цілому.

Учасниками системи сертифікації "Укржилкомунсертифікація" є: керівний орган; виконавчий орган; орган по сертифікації; випробувальна лабораторія; навчальний центр; експерти Системи; освітні установи, що здійснюють підготовку та перепідготовку кадрів; підприємства різних організаційно-правових форм; виробники або споживачі послуг; населення, яке виступає в ролі споживача послуг.

На нашу думку, сертифікація в житлово-комунальній сфері повинна проводитися в цілях реалізації реформи житлово-комунального господарства, підвищення якості та безпеки житлово-комунальних послуг, захисту прав та інтересів громадян. Основними завданнями Системи сертифікації є:

- підвищення якості наданих житлово-комунальних послуг на конкурентному ринку їх виробництва та надання;
 - підвищення правоздатності юридичних та фізичних осіб у діяльності, пов'язаної з відновленням житлових будинків та об'єктів інженерної інфраструктури в зонах надзвичайних ситуацій;
 - сприяння створенню єдиної системи підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів для підприємств житлово-комунального господарства;
 - реалізація механізмів підвищення керованості у сфері ЖКГ при підготовці регіональних житлово-комунальних комплексів до роботи в осінньо-зимовий період;
 - сприяння розповсюдженню єдиної нормативно-правової бази у сфері ЖКГ;
 - контроль діяльності головних і базових лабораторій метрологічної служби аналітичного контролю комунальних вод;
 - реєстрація в системі "Укржилкомунсертифікація" технологій, машин, механізмів та обладнання, що використовуються при наданні послуг підприємствами ЖКГ населенню і юридичним особам;
 - ведення реєстру організацій усіх форм власності, що працюють на ринку житлово-комунальних послуг.
- У результаті досягнення зазначених цілей:
- органи виконавчої влади отримають:

- один зі способів підвищення керованості сферою ЖКГ (видами діяльності, чисельністю працюючих, комплексним моніторингом розвитку і функціонування ЖКГ, спектром послуг, що надаються тощо); реєстр організацій, які мають сертифікат відповідності і працюють на ринку ЖКГ; розвиток системи перепідготовки та підвищення кваліфікації персоналу в регіоні; створення єдиної державної та регіональної нормативно-правової бази; отримання додаткових джерел фінансування освіти фахівців ЖКГ; розвиток системи заміщення (підвищення) посад, працевлаштування; критерії при організації конкурсного відбору підприємств; підвищення впливу регіональних органів ЖКГ на якість наданих послуг; створення умов для дотримання балансу інтересів влади, підприємства, населення; формування позабюджетних фондів на реалізацію завдань реформування ЖКГ; поліпшення взаємодії з контрольними та наглядовими органами та збільшення оподаткованої бази; елемент комплексної системи інформатизації ЖКГ [13];

- підприємства ЖКГ отримають: підвищення статусу і рейтингу при здійсненні діяльності у конкурентному середовищі; компетентний висновок у необхідності модернізації основних засобів для поетапного підвищення якості наданих ЖКГ; зацікавленість у проведенні технологічного аудиту; допомогу підприємству з боку органу сертифікації у вирішенні проблемних питань, у т.ч. з органами виконавчої влади, населенням та контрольними (наглядовими) органами; отримання нормативно-правових, методичних та інших документів; об'єктивність оцінки знань персоналом кваліфікаційних вимог та володіння нормативно-правовою базою ЖКГ; пріоритети при отриманні держзамовлення та регіонального замовлення; внесення підприємств житлово-комунального господарства в реєстр Системи;

- населення отримає: послуги високої якості та дотримання вимог щодо безпеки; оцінку санітарно-технічного, екологічного та ін. стану житлових (нежитлових) приміщень; зниження темпів зростання тарифів на ЖКГ; підвищений рівень компетентності працівників та керівників підприємств ЖКГ; право вибору організації з надання якісних житлово-комунальних послуг; захист від недобросовісної підприємницької діяльності при обґрунтованих скаргах та зверненнях; інформованість, доступ до нормативно-правових документів; можливість отримання кваліфікованих консультацій з питань, що цікавлять; можливість проведення незалежної експертизи.

На сьогодні ключова роль в організації ефективного функціонування житлово-комунальної сфери відводиться регіональним органам влади. Це зумовлює формування на регіональному рівні інституціональних механізмів розвитку житлово-комунальної сфери, які можуть забезпечити приплив інвестицій з метою розвитку житлово-комунальної інфраструктури регіону та підвищення якості житлово-комунальних послуг [11].

В якості одного з таких механізмів все більшу підтримку знаходить введення інституту обов'язкового саморегулювання в сфері управління багатоквартирними будинками. Але слід зазначити, що інститут саморегулювання не забезпечує комплексного підходу до розвитку житлово-комунальної сфери в цілому як основ-

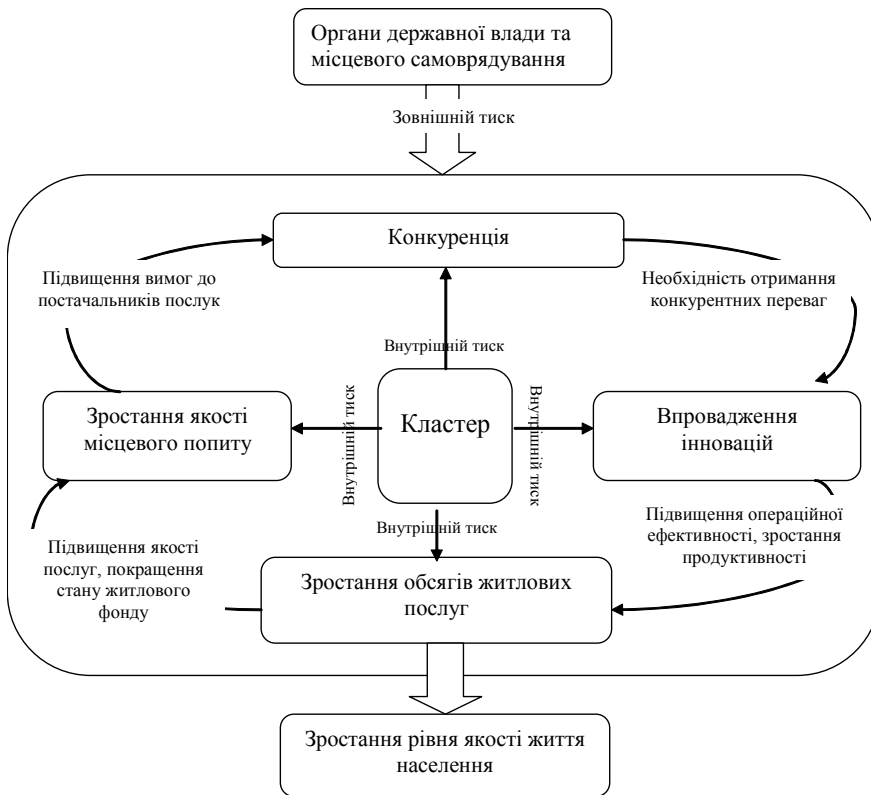

Рис. 1. Блок-схема розвитку житлово-комунальної сфери регіону при формуванні кластеру житлово-комунальних послуг

ної соціально-економічної підсистеми регіону. У той же час в розвитку різних галузей регіональної економіки особлива увага приділяється кластерному підходу.

Однією з основних проблем кластерного розвитку регіональної економіки як в цілому, так і в частині окремих підсистем є формування конкретних механізмів реалізації кластерної політики. Запровадження інституту саморегулювання в певній мірі зможе стати механізмом створення кластеру житлово-комунальних послуг у житлово-комунальній сфері регіону. На наш погляд, кластер житлово-комунальних послуг у регіоні — це сукупність незалежних організацій в сфері управління житлово-комунальними послугами, що забезпечують функціонування самостійних житлово-комунальних комплексів регіону, що сприяють отриманню синергетичного ефекту в результаті кількісного та якісного зростання ЖКП, що надаються споживачам, і відмінне тим, що кластеризація обумовлена локалізацією сфери житлово-комунальних послуг у місцях проживання населення.

Формальні умови наявності кластеру виконуються не просто по відношенню до провідної компанії або концентрації подібних фірм, а в цілому для житлово-комунальної сфери будь-якого регіону. Локалізація житлово-комунальної сфери на території населених місць (міст) в умовах жорсткої регламентації галузевих взаємозв'язків і обов'язковості плати споживача за даний вид послуг обумовлює наявність передумов для застосування кластерного підходу [16].

На рис. 1 продемонстрована блок-схема розвитку житлово-комунальної сфери регіону при формуванні кластеру житлово-комунальних послуг.

Однією з основних умов формування кластера є вимогливий місцевий попит, який здатний стати джерелом конкурентної переваги надання житлово-комунальних послуг. Основною перешкодою для формування даної переваги є інформаційна асиметрія, яка нейтралізує досить високу силу споживачів. Це означає, що розвиток інституту власника житла може стати стартовим фактором інтеграції галузевих конкурентів у кластер.

Ключовим етапом успішного формування кластеру є побудова системи довірчих відносин між підприємствами з управління житловим фондом. Оцінити взаємовигідність співпраці в рамках кластера можливо вже на першому етапі. Функціонування кластера житлово-комунальних послуг починається фактично на 4-му етапі, коли відбувається розвиток взаємодії та перехід до щорічного планування робіт.

Узгодження цілей і завдань функціонування кластеру житлово-комунальних послуг повинен взяти на себе організатор створення класте-

ра. У нашому випадку це саморегульована організація. Оскільки в сфері управління багатоквартирними будинками почався процес формування саморегулюючих об'єднань підприємств, органи виконавчої влади регіону можуть делегувати процес формування кластера житлово-комунальних послуг вже діючої організації [12].

Підвищення конкурентоспроможності сфери надання житлових послуг в результаті функціонування кластеру призведе до зниження обсягів споживання комунальних ресурсів. У свою чергу, це змусить постачальників ресурсів підвищувати ефективність використання ресурсів — природного газу, води та електрики, для того щоб зберегти рентабельність збуту послуг.

Як відмічає Ю.Г. Лега, необхідно оптимально розподілити функції між виконавцями ЖКП на основі дотримання принципів субсидарності, достатності повноважень, відповідності повноважень і відповідальності, наповнення ресурсами, забезпечити цільову спрямованість процесу управління, виконання функцій, а також інноваційну орієнтацію механізмів і форм прийняття управлінських рішень [10].

Для вирішення завдань підвищення якості ЖКП важливо здійснити взаємодію існуючих інститутів, продуктивної ініціативи населення з професійними діями адміністрації органів місцевого самоврядування.

Якість фінансової складової бюджету, орієнтованою на результат, забезпечується стандартизацією послуг, регламентуванням процесу надання послуг, впровадженням нормативного методу планування послуг та індикативного підходу до вимірювання їх ефективності, сполучення централізованого управління інноваційним механізмом з автономністю взаємопов'язаних і взаємо-

діючих елементів сфери надання житлово-комунальних послуг.

Моделювання механізму розвитку ринкових відносин у сфері управління житлово-комунальним господарством, на нашу думку, повинно базуватися на програмно-цільовому підході.

В якості основних цілей управління ЖКГ ми вибрали: — підвищення якості послуг, які надаються населенню;

— економічна доцільність витрат на надання ЖКП; — поліпшення стану об'єктів нерухомості та інженерної інфраструктури.

Слід зазначити, що перелік цілей не статичний. Вибір цілей, пов'язаних з підвищенням ефективності управління ЖКГ, може змінюватися в залежності: від специфіки функціонування ЖКГ та управління місцевих органів влади; від стану об'єктів ЖКГ; від рівня методичних розробок і рівня розвитку законодавчої бази тощо. Ми зупинилися на тих цілях, як на найбільш типових проблемах, з якими зустрічається більшість суб'єктів ЖКГ.

На програмно-цільовому рівні може бути реалізована схема ефективного управління сферою житлово-комунальних послуг, яка сприяє скороченню експлуатаційних витрат, енерго-ресурсозбереженню, запобіганню неплатежів за послуги ЖКГ, зниженню обсягу бюджетних субсидій, дотації та компенсації, додатковим податковим надходженням до бюджету за рахунок розвитку соціальної інфраструктури території, кількісного та якісного зростання послуг, які надаються.

ВИСНОВКИ

Таким чином, запропонована структурна модель розвитку житлово-комунальної сфери при формуванні кластеру житлово-комунальних послуг у регіоні демонструє причинно-наслідковий зв'язок зростання якості та кількості житлово-комунальних послуг та його вплив на якість життя населення регіону. Запропоновано методичні рекомендації, що відображають взаємозв'язок етапів та заходів щодо формування кластеру житлово-комунальних послуг у регіоні на основі впровадження інституту саморегулювання.

Моделювання механізму розвитку ринкових відносин у сфері управління житлово-комунальним господарством, на нашу думку, повинно базуватися на програмно-цільовому підході, який сприяє скороченню експлуатаційних витрат, енерго-ресурсозбереженню, запобіганню неплатежів за послуги ЖКГ, зниження обсягу бюджетних субсидій, дотацій та компенсацій, додатковим податковим надходженням до бюджету за рахунок розвитку соціальної інфраструктури території, кількісного та якісного зростання послуг, які надаються.

Література:

1. Декрет Кабінету Міністрів України: Про стандартизацію і сертифікацію від 10.05.1993 р. № 46-93 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>

2. Департамент нормативно-правового регулювання Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства [Електронний ре-

сурс]. — Режим доступу: <http://minregion.gov.ua>

3. Долішній М. Моделі державного регулювання в ринковій економіці / М. Долішній, М. Козоріз // Економіка України. — 1999. — № 6. — С. 13—22.

4. Закон України: Про житлово-комунальні послуги від 24.06.2004 р. № 1875-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1875-15/page2>

5. Закон України: Про захист прав споживачів від 12.05.1991 р. № 1023-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

6. Закон України: Про ліцензування певних видів господарської діяльності від 01.06.2000 р. № 1175-III // Відомості Верховної Ради. — 2000. — № 36. — С. 379.

7. Закон України: Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності від 01.12.2005 р. № 3164-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

8. Крамаренко Г.О. Організаційно-економічний механізм управління житлово-комунальним комплексом / Г.О. Крамаренко. — Дніпропетровськ: Наука, 1998. — 205 с.

9. Крук В. Якість послуг ЖКГ можна покращити / В. Крук [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://exo.in.ua/?page=new&id=6212>

10. Лега Ю.Г. Вдосконалення управління житлово-комунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки / Ю.Г. Лега, Т.М. Качала, Н.Ф. Чечетова. — Черкаси: ЧДТУ, 2003. — 219 с.

11. Мельник А.Ф. Організація економічного механізму розвитку територіального комплексу послуг: [монографія] / А.Ф. Мельник. — Тернопіль: Збруч, 1997. — 252 с.

12. Мельников С.Б. Муниципальный менеджмент: корпоративная собственность муниципальных образований / С.Б. Мельников, В.А. Николаев, Ю.А. Соловьев. — Владимир: Посад, 1998. — 51 с.

13. Олійник Н.І. Управління житлово-комунальним господарством у процесі ринкової трансформації економіки України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.02 Механізми державного управління / Н.І. Олійник. — К., 2003. — 20 с.

14. Солодкий В.О. Становлення ринкових механізмів роботи житлово-комунального господарства України / В.О. Солодкий, Л.О. Солodka // Четверта Міжнародна науково-практична конференція "Наука в інформаційному просторі" (16 жовтня 2008 р.). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.confcontact.com/2008oktlnet_tezi/solodkij.php

15. Указ Президента України: Програми економічних реформ на 2010—2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава" від 27 квітня 2011 року № 504/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform

16. Чернышов Л.Н. Формирование рыночных отношений в жилищно-коммунальном хозяйстве. Проблемы, перспективы / Л.Н. Чернышов. — М.: Международный центр финансово-экономического развития, 1996. — 253 с.

Стаття надійшла до редакції 12.01.2013 р.